

Monumentnummer*: 521732

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 10 mei 2002
Kadaster deel/nr 82797/29

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Willemstad		Moerdijk		Noord-Brabant			

Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Raadhuisstraat	18			4797 AX	Willemstad		
Raadhuisstraat	20			4797 AX	Willemstad		
Raadhuisstraat	22			4797 AX	Willemstad		

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Willemstad	E			962
Willemstad	E			963
Willemstad	E			1225

Omschrijving**

Inleiding.

De naar het raadhuis van Willemstad leidende Raadhuisstraat telt nog een aantal DIJKWONINGEN uit ca. 1900. Zij liggen aan de zuidzijde van de dijk, nummer 22 is hoekpand. Zij behoren tot het type 'diepe' huizen met de nokrichting loodrecht op de dijk en behoren stilistisch tot het Eclecticisme. De panden grenzen aan elkaar en hebben een kleine achtertuin. Opvallend is de toepassing van kalkzandsteen met rode voeg in de voorgevels. Kalkzandsteen werd allereerst in Duitsland en vanaf 1898 in Nederland toegepast, vooral in gevelmetselwerk. Decoratieve elementen zijn ontleend aan de Art Nouveau. In de loop der tijd zijn wijzigingen aangebracht. De achtergevels van de nrs. 20 en 22 zijn gecementeerd en nr. 18 kreeg een houten bekleding en een breed balkon op houten palen op de verdieping. Nr. 20 heeft de meeste oorspronkelijke ramen behouden. Aan de voorzijde zijn aan alle huizen de balkons, in stijl, vernieuwd en is ook incidenteel dubbele beglazing aangebracht. Alle vensters op de begane grond hebben rolluiken. Inwendig vond aanpassing aan de moderne levensstijl plaats: in nr. 22 vervangt een ijzeren spiltrap het houten trappenhuis; op de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hoofdwoonverdieping van de nrs. 18 en 22 zijn de tussenmuren, van nr. 20 de schuifdeuren verwijderd. De indeling van pand nr. 20 en het souterrain van nr. 18 zijn gaaf bewaard gebleven en dienen bij de omschrijving van het inwendige als leidraad.

Omschrijving.

De op rechthoekige plattegrond opgetrokken woonhuizen zijn eenlaags aan de straatzijde, en tweelaags aan de voet van de dijk met een zolderverdieping onder een zadeldak belegd met donkergrijze oud-Hollandse pannen. De zijgevel van het hoekpand in kruisverband IJsselsteen. Aan de dakvoet ligt een lijstgoot op de muur en een schoorsteen. De voorgevels zijn opgetrokken in witte kalkzandsteen met rode voeg boven een gecementeerde voet met lelie- en rozetankers. De drie parallelle zadeldaken zijn aan de straat afgesloten door tuitgevels met getrapte bekroning, die slechts in detail van elkaar verschillen. Frontaal voor de huizen loopt een stoep met de oorspronkelijke bestrating met geelzwarte zeshoekige tegels. De panden hebben identieke drie-assige voorgevels met twee hoge T-vensters met ongedeelde lichten en voordeuren met gekleurde geometrische lichten (nrs. 20, 22). Links naast de voordeur van nummer 18 ligt een tweede deur naar de voormalige 'achterom', die nu voor de helft de entree van nr. 18 is. Dit bestrate en in baksteen overkluisde gangetje gaat in het midden acht treden naar beneden en heeft aan de achterzijde een gemetselde poort, afgesloten met een deur. Voor de ingangen ligt een hardstenen trede op dito blokken, waaronder een kelderraam. Op de verdieping in een boogveld stolpdeuren met zijramen en een balkon met ijzeren balusters. In de topgevels een oculus met ijzeren tuimelraam en sierankers. In de achtergevels liggen oorspronkelijke T-vensters met ongedeelde lichten, nieuwe enkele en samengestelde vensters en op nr. 18 een schuifpui op de verdieping en twee nieuwe vensters op de zolder. De gevels hebben vele decoratieve elementen: rode diamantkoppen ter hoogte van de wisseldorpels en als sluitsteen boven de voordeuren en vensters; Art Nouveau-decoratie in het fries tussen de beide woonlagen; florale zandstenen reliëfs op de schouderstukken en hoekstukken in de trapgevels met op top een obelisk; sierankers in Art Nouveau-stijl; gekleurde geometrische tegelinvullingen in de boogvelden van de balkonkozijnen, terwijl onderlangs deze ramen een tegelfries loopt van gestileerde witte rozetjes tegen rode achtergrond; florale decoratie in de verticale tegelrand tussen de gevels. Inwendig bestaan de huizen uit souterrain, begane grond, zolderverdieping en vliering. In het trappenhuis verbinden twee vaste trappen met ijzeren stang als leuning de woonlagen.

Naar de lage vliering een luik. In het souterrain ligt aan de achterzijde de keuken met kleine houten schouw bekleed met 'witjes'. In deze ruimte geeft (bij de nrs. 18 en 20) een paneeldeur toegang tot een twee/drie treden hoger gelegen ruimte met getralied venster aan de straatzijde. In deze ruimte ligt een gemetseld en gecementeerd regenwaterreservoir met het kraantje in de keuken. Ernaast en toegankelijk vanuit de gang ligt ter hoogte van de voordeur eveneens twee/drie treden hoger een berging met dito venster. De gangetjes van de nrs. 18 en 20 zijn belegd met dezelfde zeshoekige tegels als de stoep voor het huis. Bij nr. 22 ligt aan de voorzijde een kamer en aan de achterzijde een moderne keuken. Op de hoofdwoonverdieping ligt in alle panden een doorlopende woonruimte met op de nrs. 18 en 20 een open keuken aan de achterzijde. Op de zolderverdieping ligt aan de voorzijde de balkonkamer, die bij nr. 18 onder de dakhelling, doorloopt boven het poortje.

Waardering.

De panden zijn van algemeen belang. Zij bezitten architectuurhistorische waarde wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten en het bijzondere materiaalgebruik, namelijk kalkzandsteen, een voor de bouwtijd nieuw materiaal dat uiteindelijk in deze vorm weinig is toegepast. De drie panden vormen tezamen een waardevol ensemble binnen het door het Raadhuis visueel en stilistisch gedomineerde en beschermde gebied. De groep is gaaf in de hoofdvorm en delen van het interieur, waarbij nr. 20 als inwendig nagenoeg gaaf object zeldzaamheidswaarde bezit. De groep is van belang wegens architectuurhistorische en materiaalkundige zeldzaamheid.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis